

Thesis Title Predicting Factors of Dependent Care Behaviors Among Mothers
of Toddlers with Congenital Heart Disease

Author Ms. Pornsiri Chaisom

Degree Doctor of Philosophy (Nursing)

Thesis Advisory Committee

Assistant Professor Dr. Jarassri	Yenbut	Chairperson
Associate Professor Dr. Ratanawadee	Chontawan	Member
Assistant Professor Dr. Pratum	Soivong	Member
Associate Professor Capt. Dr. Jayanton	Patumanond, M.D.	Member

ABSTRACT

Congenital heart disease (CHD) is a defect that is present at birth in the structure of the heart and/or in one or more of blood vessels that lead to and from the heart. The alteration of the hemodynamic pattern caused by cardiac defect can make the affected children be at risk of morbidity and mortality. Care of mothers is particularly important for toddlers with un-repaired CHD, as the toddlers rely on their mothers for taking medication, feeding, and monitoring of complications. With guidance from Orem's Self-Care Deficit Nursing Theory, this study aimed to describe the relationships between dependent care behaviors among mothers of toddlers with CHD and parenting stress, perceived social support, perceived self-efficacy,

CHD knowledge, educational background, and family income. Also, the abilities of those study variables in predicting dependent care behaviors of the mothers were identified. A total of 95 participants from two tertiary public hospitals in Chiang Mai and Phitsanulok were enrolled into the study. Six questionnaires were used for data collection including; 1) the Demographic Data Form, 2) the Thai version of the Parenting Stress Index-Short Form (PSI-SF), 3) the Personal Resource Questionnaire (PRQ-85 - Part II), 4) the Maternal Perceived Self-efficacy Scale, 5) the CHD Knowledge Scale, and 6) the Dependent Care Behaviors in Mothers of Toddlers with CHD Scale. All instruments were reviewed for validity and reliability. Data were analyzed using descriptive statistics and multiple regression.

When the effects of other variables were controlled, the results showed that there were positive relationships between dependent care behaviors of mothers for toddlers with CHD and perceived self-efficacy and family income ($r = .62, p < .01$; $r = .21, p < .05$, respectively). Moreover, perceived self-efficacy was the only predictor accounting for 43.80 % of the variance in the mothers' dependent care behaviors.

The results of this study provide a better understanding of dependent care behaviors among mothers of toddlers with CHD. These findings also serve as foundation knowledge for developing more effective interventions to strengthen the mothers' dependent care behaviors.

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดูแลบุคคลที่ต้องพึ่งพาของมารดาที่มีบุตรวัยหัดเดินป่วยด้วยโรคหัวใจพิการแต่กำเนิด

ผู้เขียน นางสาวพรศิริ ใจสม

ปริญญา พยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จรัสศรี	เย็นบุตร	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. รัตนาดี	ซอนตะวัน	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประทุม	สร้อยวงค์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ รอ.นพ.ดร. ชัยนรินทร์	ปทุมมานนท์	กรรมการ

บทคัดย่อ

โรคหัวใจพิการแต่กำเนิดเป็นความผิดปกติที่พบได้ตั้งแต่แรกเกิดของโครงสร้างและ/หรือเส้นเลือดที่เข้าและออกจากหัวใจ ลักษณะการไหลเวียนของเลือดที่เปลี่ยนไปเนื่องจากความผิดปกติของหัวใจนี้ทำให้ผู้ป่วยเด็กเสี่ยงต่อการเกิดความเจ็บป่วยและเสียชีวิตได้ ในเด็กวัยหัดเดินที่ป่วยด้วยโรคหัวใจพิการแต่กำเนิดและยังไม่ได้รับการผ่าตัด การดูแลของมารดามีความสำคัญเนื่องจากเด็กยังต้องพึ่งพามารดาในการรับประทานยา การรับประทานอาหาร และการเฝ้าติดตามการเกิดภาวะแทรกซ้อนจากโรค การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดูแลบุคคลที่ต้องพึ่งพาของมารดาที่มีบุตรวัยหัดเดินป่วยด้วยโรคหัวใจพิการแต่กำเนิดกับปัจจัยด้านความเครียดในการเลี้ยงดูบุตร การรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคม การรับรู้สมรรถนะตนเองของมารดา ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กโรคหัวใจพิการแต่กำเนิด การศึกษาและรายได้ของครอบครัว รวมทั้ง ความสามารถของปัจจัยที่ศึกษาในการทำนายพฤติกรรมการดูแลบุคคลที่ต้องพึ่งพาของมารดาโดยใช้ทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเรมเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการศึกษาเป็นมารดาของเด็กวัยหัดเดินที่ป่วยด้วยโรคหัวใจพิการแต่กำเนิดที่มาตรวจที่คลินิกโรคหัวใจเด็ก โรงพยาบาลรัฐบาลระดับตติยภูมิในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 95 คน การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถาม 6 ฉบับ คือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามความเครียดในการเลี้ยงดูบุตร แบบสอบถามการรับรู้แรงสนับสนุนทางสังคม แบบสอบถามการรับรู้สมรรถนะตนเองของมารดา แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กโรคหัวใจพิการแต่กำเนิด และแบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลบุคคลที่ต้องพึ่งพาของมารดาที่มีบุตรวัยหัดเดินป่วยด้วยโรคหัวใจพิการแต่กำเนิด แบบสอบถามทั้งหมดผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

เมื่อควบคุมปัจจัยอื่นที่มีผลต่อความสัมพันธ์ของแต่ละตัวแปรที่ศึกษากับพฤติกรรมการดูแลบุตรของมารดา ผลการศึกษา พบว่า การรับรู้สมรรถนะตนเองของมารดาและรายได้ของครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลบุคคลที่ต้องพึ่งพาของมารดา ($r = .62, p < .01; r = .21, p < .05$) โดยการรับรู้สมรรถนะตนเองของมารดาเท่านั้นสามารถทำนายพฤติกรรมการดูแลบุคคลที่ต้องพึ่งพาของมารดาได้ 43.80 %

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ ช่วยให้เกิดความเข้าใจพฤติกรรมการดูแลบุคคลที่ต้องพึ่งพาของมารดาที่มีบุตรวัยหัดเดินป่วยด้วยโรคหัวใจพิการแต่กำเนิดมากขึ้น รวมทั้งสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลบุคคลที่ต้องพึ่งพาของมารดาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป